

สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

Problems and Guidelines in Implementing Professional Standard Criteria of the School
Administrators under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 5

รัตนพงษ์ แก้วลี^{*1} และ พงษ์ธร สิงห์พันธ์^{**2}

¹โรงเรียนสมสะอาดสวนฝ้าย ต.สมสะอาด อ.เดชอุดม จ.อุบลราชธานี 34160

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

E-mail: rattanapong_k@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงาน จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน และเพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 343 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 จำนวน 48 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .97 ตอนที่ 2 จำนวน 48 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .95 และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวน เมื่อพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากแต่ปัญหาในการดำเนินงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย
2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและโดยจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดของโรงเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
3. ผลการศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้
มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพการบริหารการศึกษา โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาที่เกี่ยวกับวิชาชีพผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ
มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน ชุมชน โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรอาศัยข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกฝ่าย
มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลในองค์กรอย่างละเอียดและมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ
มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรใช้แผนและเทคนิคการนำแผนสู่การปฏิบัติ กำหนดปฏิทินดำเนินงาน
มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรนำนวัตกรรมเทคนิคการนำแผนสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมาใช้โดยใช้สื่อไอซีทีและใช้เป็นเครื่องมือในการบริหาร
มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาองค์กร มีการสร้างขวัญ กำลังใจ ในโอกาสต่างๆ
มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรประชุมชี้แจงวางแผนการประเมินและผู้บริหารต้องมีการประเมินตนเองด้วย

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กรและพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเชื่อถือ ยอมรับจากทุกฝ่าย

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนหรือหน่วยงานอื่นอยู่เสมอโดย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมินผล

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา โดยเห็นว่า ผู้บริหารควรติดตามข่าวสารทางการศึกษาอยู่เสมอ มีการดำเนินงานด้านข้อมูลข่าวสารโดยใช้ระบบ ICT

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและผู้สร้างผู้นำ เห็นว่า ผู้บริหารควรทำตนเป็นแบบอย่างและเป็นผู้นำในการพัฒนาองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ เห็นว่า ผู้บริหารควรกล้าตัดสินใจ และมีการใช้ระบบ ICT มีการประเมินสรุปผล และปรับปรุงการดำเนินงานอยู่เสมอ

คำสำคัญ: สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The research aimed to study and compare the state and problems of the implementation process according to the professional standard criteria as classified by the positions, experiences and school size and to examine the guidelines for the implementation according to the professional standard criteria of the school administrators under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 5. The sample used in the research was 343 school administrators and teachers affiliated to Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area 5 in the academic year 2010. They were obtained by a stratified sampling. The research instruments were a five-point rating scale questionnaire divided into two parts, one consisting of 48 items with a confidence value equivalent to .97 and the other also consisting of 48 items with a confidence value equivalent to .95 and the interviews. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test and variance analysis.

The research findings were as follows:

1. The overall state of the implementation of the process according to the professional standard criteria was at a high level. The problems in the implementation were relatively fewer.

2. In comparing the state in implementing the process according to the criteria in the study, in terms of positions, experiences, and school size, no significance differences were found in the overall aspects.

3. The guidelines for the implementation could be summarized as follows.

Standard I: The academic affairs, the school administrators should regularly study data on the administration, the meetings and the seminars on the administrative professional.

Standard II: A decision on the activities, the administrators should base their decision on the data from all parties concerned.

Standard III: Development of the potential of the colleagues, the administrators should assign the tasks based on the individual ability.

Standard IV: Practical results, the administrators should have a plan for the practical objectives.

Standard V: Development and application of innovation, the administrators should introduce innovation for an efficient practice with the help of ICT.

Standard VI: Long-lasting outcome, more emphasis should be placed on the participation of the personnel in the development process.

Standard VII: A systematic report of an educational quality, there should be a meeting to make a plan and the administrators were required to evaluate themselves.

Standard VIII: A good model, it is necessary for the administrators to be a good model for all other personnel.

Standard IX: A creative cooperation with other communities and agencies, the administrators should be engaged in the community participation.

Standard X: Use of the information, the administrators were to keep pace with the information related to education.

Standard XI: A leader and a leader maker, the administrators should encourage the personnel to be more responsible for their respective duties.

Standard XII: Creation of the opportunity, the administrators should be decisive and regularly improve themselves.

Keywords: Problems and Guidelines in Implementing the Professional Standard Criteria

บทนำ

ปัญหาการศึกษาไทยเมื่อมองผ่าน พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเฉพาะที่เป็นประเด็น สำคัญๆ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียน การสอน ปัญหาเกี่ยวกับระบบบริหาร ปัญหาเกี่ยวกับครู ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับ สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับความทั่วถึง ในการจัดการศึกษาและการที่ทุกส่วนของสังคมขาดการมี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรและ การลงทุนทางการศึกษา ถ้าจะพิจารณาการปฏิรูปการศึกษา ในมิติการศึกษาจริงๆ แล้ว กล่าวโดยสรุปได้ว่า เป้าหมาย หลักของการปฏิรูปการศึกษา คือการสร้างคุณภาพของ ผู้เรียน คุณภาพของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้ การเรียนการสอน ต้องมีคุณภาพก่อน นั้นหมายความว่าผู้เรียนแต่ละคนต้อง เรียนอย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารโรงเรียนแต่ละโรงเรียนต้อง บริหารงานอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้การเรียนการสอนใน ห้องเรียนแต่ละห้องมีคุณภาพ เพราะผู้บริหารเป็นบุคคล สำคัญยิ่งในการดำเนินการบริหารจัดการภายในโรงเรียน ผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จบริหารงานโรงเรียนให้มีคุณภาพ ต้องมีความรู้ และความเข้าใจหลักการบริหาร สามารถนำ หลักการบริหารไปใช้ให้เป็นประโยชน์ มีความเป็นผู้นำ มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถ ประสานงานกับทุกฝ่ายได้ ชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการวางแผนและบริหารจัดการ สามารถพัฒนาการศึกษา ให้มีมาตรฐานเป็นเลิศเท่าเทียมกันทุกโรงเรียน สามารถ

ดำเนินการบริหารโรงเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน การบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540)

ดังนั้น เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา จึงเป็นข้อตกลงร่วมกันของผู้บริหารการศึกษาที่จะต้อง ปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษา เป็นหลัก ในการบริหาร เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพ การปฏิบัติงานของผู้บริหาร ผู้ร่วมงานและผู้ได้บังคับบัญชา ด้วยการทำความเข้าใจกับเกณฑ์แต่ละข้อ แต่ละระดับ แล้วประเมินว่าอยู่ในระดับใด แล้วนำผลการประเมินที่ได้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการปรับปรุงและพัฒนา เพื่อเพิ่มพูนศักยภาพการทำงานให้สูงขึ้นต่อไป

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น เป็นเหตุผล ให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาที่ได้ ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานการประเมินตนเองของผู้บริหาร เป็นประโยชน์ในการฝึกอบรมและเป็นแนวทางในการ ปฏิบัติตนของผู้บริหารสถานศึกษา อันเป็นแนวทาง พัฒนาการศึกษาไปสู่เป้าหมายที่แท้จริงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำนวน 256 คน และครู จำนวน 2,857 คน รวมทั้งสิ้น 3,113 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ปีการศึกษา 2554 รวมทั้งสิ้นจำนวน 343 คน ซึ่งได้มาโดยการใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970: 608 อ้างถึงใน อีรวิฑูมิ เอกะกุล 2546)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ

1. ตำแหน่ง (ผู้บริหาร, ครู)
2. ประสบการณ์ (ต่ำกว่า 10 ปี, 10 ปี ขึ้นไป)
3. ขนาดโรงเรียน (ขนาดเล็ก นักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน ขนาดกลาง นักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน ขนาดใหญ่ นักเรียนตั้งแต่ 301 คน ขึ้นไป)

ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพการบริหารการศึกษา

มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากรผู้เรียนชุมชน

มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ

มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารงานเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นไปลำดับ

มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร

มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ

มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและผู้สร้างผู้นำ

มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์แบบสอบถามและข้อมูลโดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ Check List ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน และขนาดโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scales) ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยเลือกเพียงคำตอบเดียว จำนวน 48 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scales) ได้แก่ น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด โดยเลือกเพียงคำตอบเดียว จำนวน 48 ข้อ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จากเอกสาร หนังสือ ตำรา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 12 มาตรฐาน

3. ร่างแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วไปเสนอต่อกรรมการเมื่อตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถามในด้านภาษาและความถูกต้อง

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบและแก้ไขมาปรับปรุง แล้วนำเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้มีความคิดตรงเชิงเนื้อหาและสอดคล้องกับสภาพปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยใช้วิธีหาค่า Index of Item Objective Congruence (IOC) ข้อที่ใช้ได้ต้องมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

5. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ 1. ค่าความเชื่อมั่น แบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ 0.97 2. ค่าความเชื่อมั่น แบบสอบถามตอนที่ 3 เท่ากับ 0.95

แบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จากเอกสารต่างๆ เช่น หนังสือ บทความ งานวิจัยต่างๆ เพื่อกำหนดแนวคิด

2. นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มาสร้างแบบสัมภาษณ์

3. กำหนดตัวบ่งชี้และประเด็นที่จะสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด

4. เขียนข้อคำถามตามตัวบ่งชี้และประเด็นสำคัญ

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณา ตรวจสอบ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมในการใช้ภาษาและครอบคลุมเนื้อหา

7. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ข้อเสนอแนะ

8. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะไว้มาปรับปรุงแก้ไข นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา พร้อมทั้งส่งแบบขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลให้อาจารย์ที่ปรึกษาอนุมัติ

9. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลส่งไปยังโรงเรียนที่ถูกกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา

10. นำแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปซึ่งผู้วิจัยได้แยกการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลักษณะของแบบสอบถามแต่ละตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5

2.1 สภาพและปัญหา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. โดยรวม รายด้าน และรายข้อ (ซูตริ วังศรีตันะ 2549)

2.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน โดยใช้ สถิติทดสอบที (t-test) ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เปรียบเทียบตามขนาดโรงเรียน และหากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

3. แบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสรุปร่างข้อสรุป

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีสภาพการดำเนินงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีปัญหาการดำเนินงานโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายมาตรฐาน พบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกมาตรฐาน

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาดโรงเรียน พบว่า 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มีปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 4) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีปัญหาการดำเนินงาน ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน 5) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่บริหารงานในโรงเรียนที่มี

ขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 6) ผู้บริหารสถานศึกษา ที่บริหารงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า การดำเนินงานของผู้บริหารส่วนใหญ่จะประสบปัญหาตามมาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการนำสื่อเครื่องมือมาใช้ในการบริหาร รองลงมาคือ มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหาร โดยเฉพาะการขาดงบประมาณในการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับวิชาชีพการบริหารการศึกษา และมาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ การมอบหมายหน้าที่ไม่ตรงกับ ความถนัดและความสามารถของแต่ละคน ขาดการนิเทศภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาครูให้สามารถพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ ทั้งนี้ผู้บริหารได้กล่าวถึงปัญหาการดำเนินงานของครูที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของผู้บริหาร คือ ปัญหาด้านครูขาดจิตอาสา สอนตามเวลา หากนอกเวลาจะมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนน้อยมาก การวางแผนการสอน การออกแบบ การเรียนรู้ ครูยังไม่จริงจัง ทำให้นักเรียนขาดโอกาส และวางแผนการประเมินผลตามสภาพจริงไม่ได้ เมื่อจำแนกออกเป็นรายมาตรฐานสรุปผลได้ ดังนี้ มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาทางวิชาชีพ การบริหารการศึกษา แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ การศึกษาข้อมูล นวัตกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหาร และควรศึกษามาตรฐานให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาที่เกี่ยวกับวิชาชีพผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียน ชุมชน แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ การจัดกิจกรรมที่สามารถพัฒนาครู นักเรียน ชุมชนให้ครอบคลุมโดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เพื่อความก้าวหน้าขององค์กร การตัดสินใจทำกิจกรรมใดๆ ต้องอาศัย ข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ การที่

ผู้บริหารต้องศึกษาข้อมูลบุคลากรในองค์กรอย่างละเอียด และมอบหมายงานให้ตรงกับความรู้ ความสามารถของแต่ละคน ส่งเสริมให้บุคลากรเข้าพัฒนาตนเองตามความต้องการ มีการกระจายความรับผิดชอบ และมีการวัด ประเมินผล และนิเทศภายในอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ การจัดทำแผนปฏิบัติการต่างๆ ที่มุ่งพัฒนาครู ผู้เรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับองค์กร โดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหาร ใช้นวัตกรรมเทคนิคการนำแผนสู่การปฏิบัติและเน้นการมีส่วนร่วม มีการกำหนดปฏิทินดำเนินงานรายเดือน มีแผนปฏิบัติการ วางแผนการใช้งบประมาณ วางแผนงานดำเนินงานและพัฒนาองค์กรตลอดปี มีการกำกับติดตามและสรุปผลการดำเนินงาน มาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ มีการนำนวัตกรรมเทคนิคการนำแผนสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพมาใช้ โดยใช้สื่อไอซีทีและแผนเป็นเครื่องมือในการบริหารและดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนดโดยมีการรายงานผลการปฏิบัติงานอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลถาวร แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ การเน้นและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาองค์กร มีการสร้างขวัญ กำลังใจ ในโอกาสต่างๆ มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้อย่างเป็นระบบ แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเมื่อดำเนินกิจกรรมเสร็จ โดยการจัดทำเอกสารหลักฐานที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องประชุม ชี้แจง มาตรฐานวางแผนการประเมินและผู้บริหารต้องมีการประเมินตนเองด้วย ทั้งนี้ ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวัด ประเมินผล นิเทศภายในด้วย มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ ผู้บริหารต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในองค์กรและพัฒนาตนเองสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรเกิดความเชื่อถือ ศรัทธา เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่าย สามารถให้คำแนะนำ ปรึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานแก่บุคลากรในองค์กรได้โดยปราศจากความลำเอียง มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ การมีส่วนร่วมของชุมชนหรือหน่วยงานอื่นอยู่เสมอโดย ร่วมคิด

ร่วมทำ ร่วมประเมินผล เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมพัฒนา ตรวจสอบผลการดำเนินงานขององค์กร มาตรฐานที่ 10 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ ผู้บริหารต้องติดตามข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทางการศึกษาอยู่เสมอ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารโดยใช้ระบบ ICT ในการดำเนินงานและนำข้อมูลมาใช้ประกอบการตัดสินใจ มาตรฐานที่ 11 เป็นผู้นำและผู้สร้างผู้นำ แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ การทำตนเป็นแบบอย่างและเป็นผู้นำในการพัฒนาองค์กร ส่งเสริมให้บุคลากรมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่ การงาน มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ แนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ ผู้บริหารต้องมีความกล้าตัดสินใจ และมีการใช้ระบบ ICT ทุกรูปแบบในการดำเนินงานและอาศัยข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยในการตัดสินใจ และต้องมีการประเมิน สรุปผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานอยู่เสมอ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5
 - 1.1) สภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวมพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน ผลจากการศึกษาที่พบในประเด็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า มีการปฏิรูประบบราชการ การกำหนดนโยบายลดอัตรากำลังภาครัฐ การปฏิรูปการศึกษาที่เน้นการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายใน

และภายนอก รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการ ส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต และพัฒนาครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและ มาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง มาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหาร การศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรอิสระ มีอำนาจหน้าที่กำหนด มาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบ วิชาชีพ โดยกำหนดให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร การศึกษา และบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีใบประกอบ วิชาชีพ จึงเป็นเหตุผลทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ตระหนัก และเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพใน การดำเนินงานให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหาร การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุจิตรา ะโรฐาน (2548) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานตามเกณฑ์ มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหาร การศึกษา อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ พิพัฒน์ ศรีสุขพันธ์ (2547) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีพฤติกรรมการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดร คงกันกง (2548) ที่ได้ศึกษาการดำเนินงานตามเกณฑ์ มาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 พบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ในระดับ มากทุกงาน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตรภณ พลสมักร (2549) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติตามเกณฑ์ มาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านดุง จังหวัด อุดรธานี พบว่า ข้าราชการครูโดยภาพรวม และจำแนกตาม ขนาดโรงเรียน เห็นว่ามีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียน อยู่ในระดับมากทุกมาตรฐาน และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ศุภชัย ชนะดี (2549) ที่ได้ศึกษาและ เปรียบเทียบการดำเนินงานและปัญหาในการดำเนินงาน ตามมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าผู้บริหาร

และครูอาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษา มีการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ทั้งโดยภาพรวมและ รายมาตรฐานอยู่ในระดับมาก 1.2) ปัญหาการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 โดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีปัญหา การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหาร สถานศึกษาโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา จำแนกเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ทุกมาตรฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐาน พบว่า มาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดี รองลงมา คือ มาตรฐานที่ 10 แสวงหา และใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา และมาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ ตามลำดับ ผลจากการศึกษาที่พบในประเด็นเช่นนี้ อาจเนื่อง มาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและ การสื่อสาร ทำให้สภาพสังคมเปลี่ยนไป ผู้บริหารเป็นผู้นำ ขององค์กรจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการ บริหารงาน มีวิสัยทัศน์ และสามารถวางแผนดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงเป็นสาเหตุทำให้ผู้บริหารมี ความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ด้วยการศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา ฝึกอบรม ดูงาน หรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อ ความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และเพื่อให้สามารถปฏิบัติ ตนและดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดร คงกันกง (2548) ที่ได้ศึกษา การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม ศึกษาศรีสะเกษ เขต 5 พบว่า การดำเนินงานตามเกณฑ์ มาตรฐานโรงเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรนิทย์ สุวรรณไตรย์ ขวนคิด มะเสนะ และอัครวิทย์ อุทัยรัตน์ (2558) ที่ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า โดยภาพ รวมมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ใน ระดับมาก

2. การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ และขนาด โรงเรียน 2.1) การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนิน

งานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูต่างก็มีหลักการดำเนินการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพซึ่งใช้เป็นหลักในการดำเนินงานอยู่แล้ว จึงทำให้สภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตรภณ พลสมักร (2549) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ข้าราชการครูที่มีตำแหน่งต่างกัน เห็นว่า มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนโดยรวมและรายมาตรฐาน ไม่แตกต่างกัน 2.2) การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีสภาพและปัญหาในการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกเป็นรายมาตรฐานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองโดยการอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง หรือลาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นตามกระแสการปฏิรูปการศึกษา อีกทั้งผู้ที่ได้รับคัดเลือกและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา จากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา วัตไร่ชิง จึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงานเป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 18 บุคลากรมีส่วนร่วมในการผลิตคิดค้นปรับปรุง และพัฒนาสื่อนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารงานได้อย่างเหมาะสม มีสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพผู้บริหารการศึกษา มากกว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ทั้งนี้จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ในการวิจัย พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ซึ่งมีความพร้อมด้านปัจจัยในการบริหารมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานได้มากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จีราวัฒน์ พิมพ์สร้อย (2549) ที่ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองด้านกระบวนการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการบริหารต่างกัน มีความต้องการพัฒนาตนเองด้านกระบวนการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.3) การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดำเนินงานอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผลจากการศึกษาที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ในระบบการทำงานในปัจจุบันมีทรัพยากรในการบริหารไม่ต่างกัน ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และระบบการบริหารจัดการ ทั้งนี้เป็นเพราะการสนับสนุนที่มีมากขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การจัดสรรงบประมาณสำหรับโครงการเรียนฟรี เป็นต้น จึงทำให้การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ นั้นมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุจิตรา ระโหฐาน (2548) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 พบว่า การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามแนวเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540 พบว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 4 ขนาด ปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิตรภณ พลสมศรี (2549) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน เห็นว่า มีการปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนโดยรวมและรายมาตรฐานทั้ง 5 มาตรฐาน ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของผู้บริหารส่วนใหญ่จะประสบปัญหาตามมาตรฐานที่ 5 พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการนำสื่อ เครื่องมือมาใช้ในการบริหาร รองลงมาคือมาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหาร โดยเฉพาะการขาดงบประมาณในการเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนาเกี่ยวกับวิชาชีพ การบริหารการศึกษา และมาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ การมอบหมายหน้าที่ไม่ตรงกับความสามารถและความสามารถของแต่ละคน ขาดการนิเทศภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาครูให้สามารถพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ ผู้บริหารได้กล่าวถึงปัญหาการดำเนินงานของครูที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้บริหาร คือ ปัญหาด้านครูขาดจิตอาสา สอนตามเวลา หากนอกเวลาจะมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนน้อยมาก การวางแผนการสอน การออกแบบการเรียนรู้ ครูยังไม่จริงจัง ทำให้นักเรียนขาดโอกาส และวางแผนการประเมินผลตามสภาพจริงไม่ได้ เมื่อจำแนกออกเป็นรายมาตรฐาน 12 มาตรฐาน มีแนวทางการดำเนินงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติ คือ ผู้บริหารต้องมีความกล้าตัดสินใจ และมีการใช้ระบบ ICT ทุกรูปแบบในการดำเนินงานและอาศัยข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยในการตัดสินใจ และต้องมีการประเมิน สรุปผลการดำเนินงาน และปรับปรุงการดำเนินงานอยู่เสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพให้ละเอียดและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการพัฒนาองค์กร

ให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงานตามมาตรฐานวิชาชีพ มีการให้คุณ ให้โทษอย่างจริงจัง และสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านสภาพการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 หน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้เอกชน จัดตั้งองค์กรวิชาชีพ สมาคมหรือชมรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพการบริหาร การศึกษาและวิชาชีพครู รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้บริหารเข้าร่วมเป็นสมาชิกหรือคณะกรรมการขององค์กรต่างๆ เพื่อร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง นอกจากนี้ควรสนับสนุนงบประมาณและให้ทุนในการสร้างผลงาน และเผยแพร่ความรู้ใหม่ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าและนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการศึกษา

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานให้มากขึ้น

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้บริหาร ควรเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ได้รับการพัฒนามากยิ่งขึ้น ทั้งในด้านการอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน หรือการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อให้ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านปัญหาการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

1.5 หน่วยงานทางการศึกษา หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหาร การศึกษาให้เหมาะสมมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้บริหารเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์กรวิชาชีพ สมาคม ชมรม และกระตุ้นให้มีการเสนอและเผยแพร่ความรู้ใหม่ๆ รวมทั้งผลงานทางวิชาการด้านการบริหารการศึกษาให้มากขึ้น

1.6 หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรศึกษารูปแบบวิธีการในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก

ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยทางการบริหาร จัดสรรงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้สามารถนำมาบริหารจัดการ ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงาน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดต่างๆ
2. ควรศึกษาการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดต่าง ๆ
3. ควรศึกษาความต้องการพัฒนาศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดต่างๆ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง คือ อาจารย์ ดร.พงษ์ธร สิงห์พันธ์ อาจารย์ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะตรวจสอบ แก้ไข ข้อบกพร่องต่างๆ โดยละเอียดจนถูกต้องสมบูรณ์ ตลอดทั้งเจ้าหน้าที่ คณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และให้บริการที่ดีมาโดยตลอด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ทุกท่าน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- การประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานคณะกรรมการการ.
ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2540.
 ครูสภา, สำนักงานเลขาธิการ. **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการ
 ครูสภา, 2548.
 จิตรภณ พลสมัคร. **การปฏิบัติตามเกณฑ์มาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2541** สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านดุง จังหวัดอุดรธานี. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

จีรวัดณ์ พิมพ์าสร้อย. **การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองด้านกระบวนการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏนครราชสีมา, 2549.

ชูศรี วงศ์รัตน์. **เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เจริญผล. 2549.

ธีรวิมล เอกะกุล. **ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์.** พิมพ์ครั้งที่ 3 อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2546.

พิพัฒน์ ศรีสุขพันธ์. **การศึกษาพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2547.

ศุภชัย ชนะดี. **การปฏิบัติงานตามมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครู อาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด.** รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549.

สามัญศึกษา, กรม. **การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา น.74 การพัฒนาองค์การและทักษะการคิดด้านการบริหาร.** กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา, 2549.

สุดจิรา ระโหฐาน. **การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.

อรนิตย์ สุวรรณไตรย์ ขวนคิด มะเสนะ และอัครฤทธิ อทัยรัตน์. **สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี.** **วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพนธ์.** 10, 1 (มกราคม-มิถุนายน 2558): 103-111.

อัคร คงกันกง. การศึกษาการปฏิบัติงานตามเกณฑ์
มาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.